

MLADINSKA RAZISKOVALNA NALOGA

BITI DRUGAČEN

Izbrano raziskovalno področje: psihologija in pedagogika

Avtorici: Polona Guzič in Ana Grbec

Mentorici: Jerneja Plahuta in Alja Rožman

Leto izdelave: 2022
Osnovna šola Sečovelje

KAZALO

1	UVOD	1
2	TEORETIČNI DEL	2
2. 1.	Drugačnost	2
2. 2.	Predsodki	2
2. 3.	Diskriminacija in nestrpnost.....	3
2. 4.	Vrstniki in medvrstniško nasilje.....	3
2. 5.	Empatija	4
3	ČUDO	5
4	EMPIRIČNI DEL	6
4. 1.	Oprelitev problema	6
4. 2.	Raziskovalni vprašanja	6
4. 3.	Vzorec	7
4. 4.	Raziskovalni instrument.....	8
4. 5.	Zbiranje podatkov	8
4. 6.	Obdelava podatkov.....	8
4. 7.	Rezultati in interpretacije	8
4.7.1.	Pojmovanja učencev o drugačnosti	8
4.7.2.	Odnos in razumevanje vrstnikov, ki izstopajo s svojo drugačnostjo	9
5	ZAKLJUČEK	12
6	LITERATURA	14
7	PRILOGE	16

POVZETEK

Raziskovalna naloga obravnava temo drugačnosti. V teoretičnem delu se osredotoča na razlago drugačnosti, diskriminacije in nestrpnosti, medvrstniškega nasilja in empatije, dodana je tudi obnova zgodbe Čudo, ki je bila pobuda za raziskovalno nalogo. V empiričnem delu je predstavljen problem, raziskovalni vprašanji ter rezultati ankete, ki so jo izpolnjevali učenci Osnovne šole Sečovlje. Cilj najinega raziskovanja je dobiti vpogled v razmišljanje najinih sovrstnikov o drugačnosti in sprejemanje le-te.

Ključne besede: drugačnost, sprejemanje drugačnosti, predsodki, empatija, Čudo

ABSTRACT

The research paper deals with the topic of otherness. The theoretical part focuses on the explanation of otherness, discrimination and intolerance, bullying and empathy, and also adds a synopsis of the book Wonder (R J Palacio), which was the inspiration for the research project. The empirical part presents the problem, research questions and the results of a survey completed by the pupils of the Sečovlje Primary School. The goal of our research was to gain insight into what our peers think about being otherness and how they accept it.

Key words: otherness, acceptance of otherness, empathy, prejudice, Wonder

ZAHVALA

Zahvalili bi se mentoricama, Jerneji Plahuta in Alji Rožman, za vso pomoč in nasvete.
Za podporo pa se zahvaljujemo tudi staršem.

1 UVOD

Drugačnost, to je pojem, ki izraža posameznikove lastnosti, po katerih se razlikuje od drugih ljudi. Ljudje imamo različen odnos do drugačnosti. Odvisno je od posameznika, od njegove družbe in življenjskih dogodkov. To pa ne pojasni, zakaj ljudje iščemo drugačnost drug v drugem kot slabo in ne dobro stvar.

Življenje v družbi je prepletanje življenj, kjer se ljudje med seboj opazujemo in interpretiramo svet okrog sebe, drugi ljudje pa zaznavajo, opazujejo in razlagajo njihovo početje (Ule, 2009). Pogosto pa se zgodi, da so ljudje, ki izstopajo s svojo drugačnostjo bolj opaženi in pogosto tudi diskriminirani.

Ali je prav, da govorimo o drugačnosti, ki ima nekoliko negativen prizvok, ali je bolje govoriti o različnosti med ljudmi, saj smo vsi različni?

Navdih za izbiro te teme nama je dala knjiga avtorice R. J. Palacio z naslovom Čudo. Knjiga govori o dečku z deformacijo obraza. Ta lastnost ga spremlja vse življenje. Zanimivo pri tej knjigi je to, kako se ga številni sovrstniki sprva izogibajo in ga ne sprejemajo. Le redki ljudje so taki, ki jih že na začetku ne moti njegova »originalnost«.

2 TEORETIČNI DEL

2. 1. Drugačnost

»Človeška bitja smo različna na več načinov in se prepoznavamo po različnih merilih: spolu, starosti, telesnih značilnosti, spolni usmerjenosti, osebnosti, hobijih, življenjskem standardu, prepričanju.« (Taylor, 1998, str. 9).

Vsi ljudje smo si med seboj različni, odvisno je, kako to različnost sprejemamo in kakšen odnos imamo do nje. Na ulici nihče ne bo opazil, če se od množice razlikujemo v našem razmišljanju, čustvih, sprejemanju okolice. V primeru, da se posameznik od večine razlikuje po zunanosti (npr. deformacija obraza), pa je velika verjetnost, da bo okolica opazovala, čudno gledala, tudi če si v resnici čisto prijazen in običajen človek.

V SSKJ (1995) je *drugačen* opredeljen kot »tisti, ki se po lastnostih razlikuje od določenega; tisti, ki ni tak kot navadno, ampak spremenjen.« Ljudje določamo drugačnost kot slabo stvar in ne dobro, saj bi bili radi vsi popolni. Če si poskušamo predstavljati svet, v katerem bi bili vsi ljudje enaki – enaki po postavi, govorjenju, obnašanju, sva prepričani, da bi kaj kmalu marsikoga minila želja po tej enakosti, navadnosti. Ravno ta drugačnost nas namreč naredi edinstvene. To, da si edini človek s takim izgledom, bi te moralo bogatiti in ne sramotiti, poleg tega pa nikakor ne bi smeli dovoliti, da to raznolikost zapravimo, tako kot je napisal M. Taylor (1998).

2. 2. Predsodki

Z drugačnostjo nastopijo stereotipi in predsodki. »S preprostim jezikom je včasih težko izraziti razliko med stereotipom in predsodkom.« (Taylor, 1998, str. 28).

Stereotip je ustaljeno prepričanje ali razmišljanje o posamezni skupini ljudi. Namen stereotipov je poenostavljanje stvarnosti: »taki so in nič drugačni«.

»Predsodek je sodba, ki jo izrekamo o drugem človeku ali drugem narodu, ne da bi ga resnično poznali. Predsodki so lahko negativni ali pozitivni. Ko se jih v procesu socializacije navadimo, jih le s težavo popravimo ali izkoreninimo. Pomembno pa je, da se jih zavedamo.« (Taylor, 1998, str. 28).

»Veliko predsodkov ima svoj izvor v zgodnjem otroštvu, ko pod vplivom staršev in drugih avtoritet sprejemamo prve močno posplošene sodbe o svetu okrog nas.« (Ule, 2000, str. 199).

2. 3. Diskriminacija in nestrpnost

M. Ule (2000, str. 230) je zapisala, da je »*diskriminacija posebnega oblika predsodkovnega obnašanja, ki se kaže v podcenjevanju ljudi ali skupin ljudi zaradi njihovih posebnosti, ki so označene kot drugačne*«. Kot lahko preberemo na spletni strani Zagovornika načela enakosti, samostojnega državnega organa, je »*diskriminacija vsako neupravičeno dejansko ali pravno neenako obravnavanje, razlikovanje, izključevanje ali omejevanje zaradi osebnih okoliščin, ki ima za cilj ali posledico oviranje, zmanjšanje priznavanja, uživanja ali uresničevanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Da lahko govorimo o diskriminaciji, mora biti oseba obravnavana slabše ali neenako zaradi njenih osebnih okoliščin.*« (Zagovornik načela enakosti, 2022).

2. 4. Vrstniki in medvrstniško nasilje

Mladostniki večino svojega časa preživimo v šoli, s prijatelji in ostalimi vrstniki. Šola nas hote ali nehote oblikuje in zaznamuje. B. D. Jurišić (1999) opiše šolo kot pomemben dejavnik otrokovega razvoja, prostor, kjer ne samo pridobivaš nove informacije in se učiš, temveč šola predstavlja veliko areno socializacije z odraslimi in vrstniki.

Pomembno je, da v šoli najdemo pravo družbo, prijatelje in smo aktivno vključeni v delovanje svojega razreda. »*Socialna vključenost učenca je eden ključnih varovalnih dejavnikov duševnega zdravja in temelj zadovoljstva z življenjem in v njem.*« (Rutar Ilc Rogič Ožek, Gramc, 2019, str. 4).

Habbe (2002) piše o tem, da se otroci od prvega dne, ko se pridružijo vrstnikom v vrtcu, na igrišču in kasneje v šoli učijo sodelovanja in uveljavljanja v skupini med vrstniki. V teh skupinah se najdejo šibkejši posamezniki in močnejši, na podlagi tega si vsak

oblikuje svoj odnos z vrstniki. Šibkejši posamezniki se pogosto vidijo ali čutijo kot žrtve in zato o sebi nimajo dobrega mnenja.

Pečjak (2021) definira medvrstniško nasilje kot agresivno vedenje, ki je namerno in vključuje neravnovesje moči. Pogosto se nasilje dogaja stalno. Dodaja še, da je tako nasilje pogosto ponavljajoče, ima namen škodovati drugemu, lahko je verbalno, odnosno, fizično ..., vključuje neravnovesje moči, pogosto je skrito avtoriteti, velikokrat pa ima tako nasilje fizične in psihične posledice.

»Doživljanje medvrstniškega nasilja je še posebej težavno v času mladostništva, saj je to obdobje, ko postanejo odnosi z vrstniki razvojno psihološko pomembni. V tem času učencem sovrstniki predstavljajo čustveno in socialno oporo, z njimi preživijo veliko časa tako v šoli kot izven nje, v istem obdobju postane zelo pomemben tudi socialni status učenca.« (LaFontana in Cillessen, v Pivec, Kozina, 2019, str. 61).

2. 5. Empatija

Razmišljali sva, ali si lahko mladostniki predstavljamo, razumemo, kako se počutijo učenci, ki so žrtve medvrstniškega nasilja. *»Empatija je sposobnost, ki ti pomaga razumeti, kako se nekdo počuti, in da si predstavljaš, v kakšni situaciji se je znašel. Sestavljena je iz dveh delov. En del sestavlja to, da z nekom deliš čustva ali počutje, čeprav sam nisi enakem položaju. Drugi del pa je, da lahko razumeš, kako nekdo vidi nek dogodek, tudi če ga ti vidiš drugače.«* (Ministrstvo za zdravje, 2022).

Empatija je zelo pomembna v vseh odnosih – s sorodniki, prijatelji, sošolci, učitelji ... Če smo priča medvrstniškemu nasilju, je pomembno, da se vživimo v učenca, ki nasilje doživlja in tudi v učenca, ki nasilje izvaja. Empatija nas lahko vodi do ustreznega odziva na nastalo situacijo.

3 ČUDO

»Ne bom opisoval, kakšen sem na pogled. Najbrž je huje od vsega, kar si sploh lahko zamislite.« (R. J. Palacio)

Čudo, mladinski roman, ki ga je napisala avtorica R. J. Palacio, je v slovenščino prevedel Boštjan Gorenc. Zgodba govori o enajstletnemu dečku Avgustu Pullmanu (Auggie). Že od rojstva ni takšen kot ostali in to tudi sam ve. Imel je že 27 operacij z upanjem, da njegov obraz ne bo izgledal več tako nenavadno. Najbolj skrbi starše, saj vedo, da ne bo nikoli navaden deček.

Ko Avgust odrašča, ga njegovi vrstniki nikoli nimajo za navadnega dečka, vedno je nekaj posebnega, nekaj drugačnega. Avgust ni hodil v šolo, mama ga je poučevala doma vse do petega razreda. Takrat se starši odločijo, da je čas za prelomni korak, vstop v šolo, saj menijo, da lahko Avgust kljub svoji nenavadnosti dela vse tako kot njegovi vrstniki, če ne še bolje.

Avgustu je začetek težek, pa vendar se navadi, spozna tudi dva zelo dobra prijatelja (Summer in Jacka). V šoli se zgodi veliko prijetnih in tudi neprijetnih zapletov, vendar je njihovo prijateljstvo tako močno, da se vse dobro konča. Knjiga se zaključi s šolsko

podelitvijo nagrad. Med podelitvijo prejmeta nagrade tudi Avgustova prijatelja Summer in Jack. Avgust je zelo vesel zanju, nikakor pa ne pričakuje, da bi lahko sam osvojil nagrado za najbolj vzornega učenca.

Avgust veselo odkoraka iz dvorane, prvič v življenju se ne skriva pred kamerami ali gleda v tla, prvič se počuti sprejetega in podprtega v družbi.

To zgodbo o sprejemanju drugačnosti nam pripovedujejo Avgust, njegova sestra Via, njen fant Justin, prijateljica Miranda ter nova prijatelja Jack in Summer.

4 EMPIRIČNI DEL

V nadaljevanju predstavlja empirični del najine raziskovalne naloge.

4. 1. Opredelitev problema

Pri načrtovanju raziskovanja izhajava iz knjižne uspešnice Čudo, v kateri se je desetletni deček z imenom August prvič vključil v šolski sistem in s tem tudi prvič stopil med svoje vrstnike. Zaradi njegove drugačnosti (deformacija obraza) so se ga učenci sprva izogibali in ga niso popolnoma sprejeli. Kmalu pa se je izkazalo, da je mnogo več kot samo deček z deformacijo obraza, je namreč izjemno bister, empatičen in razgledan učenec. Knjiga naju je tako spodbudila, da začneva razmišljati o tem, kaj pomeni biti drugačen, pa tudi o tem, kako mladi razmišljamo in sprejemamo drugačne. Hkrati pa je v ospredju vprašanje, kdo sploh je drugačen? Ali nismo vsi?

Cilj najinega raziskovanja je dobiti vpogled v razmišljanje najinih sovrstnikov o drugačnosti ter ugotoviti, ali so najini vrstniki sočutni do vrstnikov, ki izstopajo s svojo drugačnostjo.

4. 2. Raziskovalni vprašanja

Raziskovalno delo sva oblikovali na podlagi naslednjih raziskovalnih vprašanj:

RV1: Kakšna pojmovanja imajo učenci 3. triade o drugačnosti?

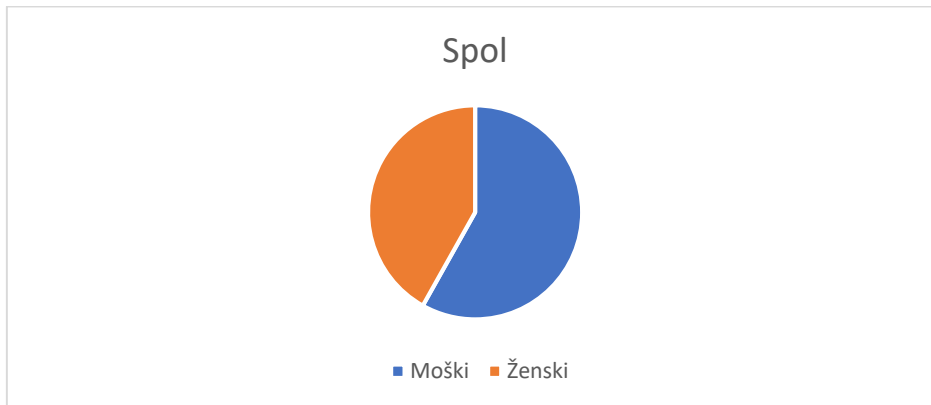
RV2: V kolikšni meri imajo učenci 3. triade razvit empatičen odnos do vrstnikov, ki izstopajo s svojo drugačnostjo?

4.3. Vzorec

Vzorec raziskave predstavljajo učenci 6., 7., 8. in 9. razreda Osnovne šole Sečovelje. Vzorec je namenski, saj so anketni vprašalnik reševali učenci Osnovne šole Sečovelje preko spletnega portala 1KA.

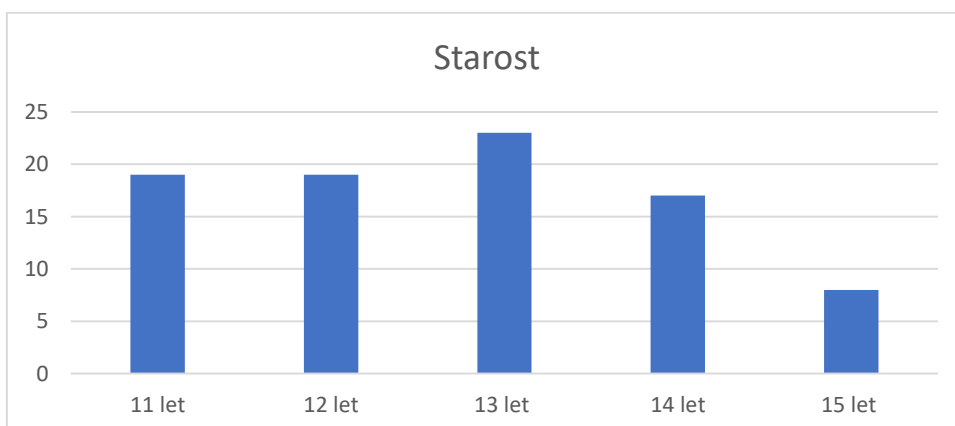
Spodnji graf prikazuje razporeditev anketirancev glede na spol in starost.

Razporeditev anketirancev glede na spol (N=86)

V anketnem vprašalniku je sodelovalo 86 udeležencev, od tega jih je 50 moškega spola in 36 ženskega spola.

Razporeditev anketirancev glede na starost (N=86)

Anketiranci so učenci 6., 7., 8., in 9. razreda Osnovne šole Sečovlje. 19 anketirancev je starih 11 let, 19 anketirancev je starih 12 let, 23 jih je starih 13 let, 17 anketirancev je starih 14 let in 8 anketirancev ima 15 let.

4. 4. Raziskovalni instrument

Podatke sva zbirali s pomočjo anketnega vprašalnika, ki zajema 8 vprašanj, od tega so štiri vprašanja odprtega tipa, 4 pa zaprtega tipa.

4. 5. Zbiranje podatkov

Anketni vprašalnik sva med učence razdelili s pomočjo spletnega portala 1KA. Učenci so anketni vprašalnik reševali v času pouka preko računalnika ali tablice. Zbiranje podatkov je potekalo 15. 3. 2022. Reševanje anketnega vprašalnika je povprečno trajalo 2,5 minuti.

4. 6. Obdelava podatkov

Podatke sva obdelali s pomočjo spletnega portala 1KA.

4. 7. Rezultati in interpretacije

V nadaljevanju bova predstavili rezultate najine raziskave. V prvem sklopu bova odgovorili na prvo raziskovalno vprašanje, kjer naju je zanimalo, kakšna pojmovanja imajo učenci 3. triade Osnovne šole Sečovlje o drugačnosti. V drugem sklopu pa bova predstavili ugotovitve drugega raziskovalnega vprašanja, kjer sva želeli izvedeti, v kolikšni meri imajo učenci 3. triade razvit empatični odnos do vrstnikov, ki izstopajo s svojo drugačnostjo.

4.7.1. Pojmovanja učencev o drugačnosti

Učenci o drugačnosti razmišljajo podobno, saj so v večini pisali zelo podobne odgovore: *»da nisi enak kot drugi«, »da nobeden ni enak«, »da nekdo zgleda ali se vede drugače od drugih«, »razmem kot nekdo, ki se po zunanosti oz. notranosti*

razlikuje od ostalih«. Večina anketirancev je omenjala to, da nisi enak kot ostali, kar potrjuje dejstvo, da smo ljudje nagnjeni k temu, da se med seboj primerjamo.

Veliko anketirancev ob besedi drugačnost pomisli na interese in zunanji videz, kar je razvidno v naslednjih odgovorih: *»da je nekdo drugačen, ima različne osebne značilnosti, lastnosti, interese ...«*, *»da si nekoliko drugačen od drugih, nimaš rad enakih stvari in enakih aktivnosti«*, *»vsi ne moremo biti enaki. zato smo si med seboj drugačni, npr. po barvi kože, las, spola ...«*, *»ja, biti drugačen pomeni, da ni isti kot ti npr. imam rjave lase, drugi pa ima črne, jaz imam modre on rjave«*, *»da nimaš istega izgleda, razmišljanja kot drugi«*, *»da nekdo zgleda ali se vede drugače od drugih«*.

Manjše število anketirancev je omenjalo tudi običaje, kar je razvidno iz odgovorov: *»da nisi enak kot ostali, imaš drugačne običaje, prihaja iz drugih krajev, držav, je drugačne polti«*.

Veliko anketirancev pa je pravzaprav pisalo o tem, da smo si vsi med seboj različni, kar nakazujejo naslednji odgovori: *»da nobeden ni enak«*, *»vsi ne moremo biti enaki, zato smo si med seboj drugačni ...«*, *»drugačen je vsak človek«*, *»vsak je drugačen... (v dobrem smislu!)«*, *»vsi čisto vsi smo si različni«*, *»skoraj vsaka oseba je drugačna po marsičemu«*.

4.7.2. Odnos in razumevanje vrstnikov, ki izstopajo s svojo drugačnostjo

V tem delu predstavlja rezultate in interpretacijo le-teh na najino drugo raziskovalno vprašanje, kjer naju je zanimalo, v kolikšni meri imajo učenci 3. triade razvit empatičen odnos do vrstnikov, ki izstopajo s svojo drugačnostjo?

Kako bi se vedel, če bi v razred prišel učenec, ki je po zunanosti drugačen (npr. ima deformacijo obraza)?		
(N=80)		
Odgovori	Frekvenca	Odstotek
Učenca bi takoj sprejel.	74	86 %
Učenca bi se izogibal.	4	5 %
Učenca bi zmerjal.	1	1 %

Tabela prikazuje podatke o tem, kako bi se vedel, če bi v razred prišel učenec, ki je po zunanosti drugačen. Kar 86 % anketirancev je odgovorilo na to vprašanje z odgovorom, da bi učenca takoj sprejel, kar nakazuje na to, da imajo učenci pozitiven odnos do drugačnosti. 5 % anketirancev je na to vprašanje odgovorilo, da bi se takšnega učenca izogibali, samo en učenec pa je izbral odgovor, da bi učenca zmerjal.

V nadaljevanju sva želeli, da anketiranci obrazložijo svojo izbiro. Veliko jih je pisalo o tem, da ni lepo, če nekoga zmerjaš, kar je razvidno iz naslednjih odgovorov: *»ker ni v redu, da zmerjaš ali se ga izogibaš zato, ker ima deformacijo obraza«, »ker si zasluži biti sprejet, ker ni nič drugačen od drugih oz. ni nič narobe z njim«, »zato, ker mislim, da si vsi zaslužijo imeti prijatelje«, »zato, ker smo vsi drugačni«, »zato, saj je tudi on človek pač z drugačnim obrazom«.*

Veliko jih je pisalo o tem, da je bolj kot zunanji izgled človeka pomembna njihova notranjost: *»v bistvu ni nič drugačen od nas le po zunanosti«, »ker zunanji izgled nima pomena pri karakterju, obnašanju ...«, »saj je važno, kakšen je človek navznoter, je lahko pa tudi človek, ki izgleda lepo pa ni prav nič prijazen«, »zato, ker ni važno kakšen je po zunanosti, temveč kakšen je v notranosti (je prijazen, vesel ...)«, »ker smo vsi drugačni«.*

Nekateri anketiranci pa so črpali odgovore iz lastnih izkušenj: *»zato, ker vem, kako je, ko se te izogibajo in zmerjajo«, »ker bi se tudi jaz počutila slabo, če se ne bi noben hotel družiti z mano«, »poznam več ljudi, kateri so po zunanosti nekoliko drugačni in neprivlačni, a jih je veliko mojih prijateljev«.*

Zanimalo naju je tudi, kakšna bi bila reakcija najinih vrstnikov, če bi tega učenca sošolci zmerjali. Podatki so prikazani v spodnji tabeli.

Kako bi odreagirali, če bi tvoji sošolci tega učenca zmerjali?		
Odgovori	Frekvenca	Odstotek
Branil ga.	35	41 %
O tem bi povedal učitelju.	27	31 %
S tem se ne bi obremenjeval.	15	17 %
Tudi jaz bi ga zmerjal.	0	0 %

Reakcije učencev na zmerjanje so različne. Največji odstotek anketirancev (41 %) se je odločilo za odgovor, da bi učenca branil, 31 % učencev bi o tem govorilo z učiteljem. Kar nekaj učencev, 17 % se s tem ne bi obremenjevalo, noben učenec pa ga ne bi zmerjal.

Odgovori so pozitivni, saj bi se učenci, kljub njegovi drugačnosti, postavili na njegovo stran, iz česar lahko tudi sklepamo, da imajo naši vrstniki razvit pozitiven in sočuten odnos do drugačnih. Velik je tudi odstotek anketirancev, ki bi o tem povedali učiteljem, kar je po najinem mnenju odraz resnosti problema. Kadar se nam zdi, da sami nečemu nismo kos, ali je to za nas prevelik izziv, poskušamo vključiti tudi učitelje, ki imajo več izkušenj, znanja in nam lahko tako bolje pomagajo.

Nihče izmed anketirancev se ni odločil, da bi učenca zmerjal, iz česar lahko sklepava, da se učenci zavedajo škodljivih posledic zmerjanja. To je razvidno tudi iz njihovih odgovorov, kjer kažejo razumevanje v čustvovanje učenca, ki je tarča zmerjanja. Menijo, da bi se tak učenec počutil slabo, žalostno, izločeno. Nekdo je zapisal: *»Bil bi užaljen, osramočen, počutil bi se drugačen kot ostali«*.

Ali se najini vrstniki lahko vživijo v čustva učenca, ki bi ga sošolci zmerjali, pa prikazujejo naslednji odgovori. Večina učencev je namreč pisala o neprijetnih čustvih, kot na primer: *»bil bi žalosten«*, *»slabo bi se počutil«*, *»zelo grozno, jaz ne bi bila na njegovem mestu«*, *»postal bi depresiven«*, *»počutil bi se žalostno, izločeno«*, *»bil bi potr«*, *»počutil bi se samega in nesprejetega v družbo in pa drugačnega, kot da ne bi bil človek«*, *»bil bi užaljen, osramočen, počutil bi se drugačen kot ostali«*.

Odgovori nam nakazujejo, da so se najini vrstniki sposobni vživeti v čustva drugačnega. Razumejo, da se taka oseba počuti slabo, če jo nekdo zmerja.

5 ZAKLJUČEK

Tema najine raziskovalne naloge je bila drugačnost. Želeli sva ugotoviti, na kaj ljudje, predvsem mladostniki, pomislijo, ko zaslišijo pojem drugačnost. Zanimalo naju je, kako si osnovnošolci predstavljajo in razlagajo ta pojem.

Najprej sva prebirali literaturo na temo drugačnost in ugotovili, da je kar nekaj novejše literature namenjene medvrstniškemu nasilju, ki je največkrat posledica sprejemanja oziroma nesprejemanja posameznika ali skupine.

Po zbranih podatkih, ki sva jih pridobili s pomočjo anketnih vprašanj, sva ugotovili, da učenci naše šole razmišljajo o sprejemanju drugačnosti pozitivno in kot nekaj, kar je ves čas prisotno, veliko pa jih izhaja tudi iz svojih izkušenj. Iz najine kratke raziskave je tudi razvidno, da se najini vrstniki znajo vživeti v čustva učencev, ki doživljajo medvrstniško nasilje.

Kljub temu da so rezultati najine raziskave zelo pozitivni, sva razmišljali, kaj lahko še storiva, da učencem pomagava razvijati sočutnost do svojih vrstnikov, ki se na kakršen koli način počutijo drugačne od večine.

Odločili sva se, da bova s pomočjo knjižničarke oblikovali knjižno polico z literaturo, predvsem z umetnostnimi deli, ki so primerni za osnovnošolce, na temo empatije, sočutnosti in drugačnosti. Tako bi tudi učenci, ki ne sodelujejo pri takih raziskovalnih nalogah in se ne poglobljajo v te teme, vedeli, kaj je to empatija in tudi v resničnem življenju uporabili večino sočutnosti do »drugačnosti«.

Mnenje mentoric

Učenki sta se prvič soočili s pisanjem tako zahtevne naloge, a kljub temu, sta svoje delo opravili več kot odlično. Kar nekaj težav smo na začetku imeli z izborom teme, kjer smo izgubili precej časa, ki bi ga lahko drugače namenili raziskovanju. Učenki sta začeli tako, da sta najprej prebrali knjigo Čudo, nato pa smo skupaj raziskovali primerno literaturo v knjižnici. Seznanili sva ju s portalom Cobiss ter pokazali način raziskovanja člankov na spletu. Sami sta nato pisali teoretični del, kar je bilo zanju kar velik izziv, saj je bilo potrebno izluščiti bistvo in preoblikovati povedi iz literature s svojimi besedami. Nato sta se lotili pisanja vprašanj za anketni vprašalnik ter priprave vprašalnika na portalu 1KA. Veliko najine podpore sta potrebovali pri zapisu rezultatov in interpretacije. Učenki sta svoje naloge opravili zelo vestno in odgovorno, kljub temu da je bil pred njima velik izziv, s katerim sta se soočili prvič. Veliko dela sta opravili tudi doma, večkrat tedensko sta prihajali pred poukom in ostajali po pouku. Z veseljem bi ju k raziskovanju povabili tudi naslednje leto, saj bo za njima ena izkušnja več.

Alja Rožman in
Jerneja Plahuta

6 LITERATURA

- Habbe, J. *Nasilje in varnost otrok v šolah*: nasveti za ravnatelje, učitelje, starše in vse, ki skrbijo za varnost v osnovnih in srednjih šolah. 1. natis. Ljubljana: Lisac & Lisac, 2000. ISBN 961-6321-14-6.
- Jurišič, B. D. *Zakaj mi to delajo?* Spreminjanje motečega vedenja v šoli s kognitivno modifikacijo vedenja. 1. natis. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo, 1999. ISBN 961-234-171-0.
- Palacio, R. J.: *Čudo*. 4. natis. Zagorje ob Savi: Ocean, 2021. ISBN 978-961-94306-2-0.
- Pečjak, S. et al. *Medvrstniško nasilje v šoli*. 1. natis. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, 2021. ISBN 978-961-06-0423-5.
- Pivec, T. in Kozina, A. Doživljanje nasilja v mladostništvu: vloga odnosov z vrstniki, odnosov z učitelji ter čustvenih in socialnih kompetenc (online). 2019. (citirano 17. 3. 2022). Dostopno na naslovu: [https://www.pei.si/ISSN/1581_6044/3-4-2019/1581-6044.30\(3-4\)61-87.pdf](https://www.pei.si/ISSN/1581_6044/3-4-2019/1581-6044.30(3-4)61-87.pdf)
- Rutar Ilc, Z. et al. *Vključujoča šola*: priročnik za učitelje in druge strokovne delavce; zv. 4. 2. natis. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo, 2019. ISBN 978-961-03-0431-9.
- Republika Slovenija: Ministrstvo za zdravje (online). (citirano 17. 3. 2022). Dostopno na naslovu: <https://www.gov.si/drzavni-organi/ministrstva/ministrstvo-za-zdravje/>
- Republika Slovenija: Zagovornik načela enakosti (online). (citirano 17. 3. 2022). Dostopno na naslovu: <https://www.zagovornik.si/>
- Slovar slovenskega knjižnega jezika (online). 2014. (citirano 17. 3. 2022). Dostopno na naslovu: www.fran.si

- Taylor, M. et al. *Vzgojno-izobraževalni priročnik: zamisli, viri, metode in dejavnosti za neformalno medkulturno vzgojo in izobraževanje mladih in odraslih*. 1. natis. Ljubljana: Informacijsko dokumentacijski center Sveta Evrope pri Narodni in univerzitetni knjižnici, 1998. ISBN 961-6285-04-1.
- Ule, M. *Socialna psihologija: analitični pristop k življenju v družbi*. Sprotni tisk. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede, Založba FDV, 2009. ISBN 978-961-235-378-5.

7 PRILOGE

Anketni vprašalnik

BITI DRUGAČEN

Pozdravljeni, sva Polona Guzič in Ana Grbec, učenki 7. b razreda. Pripravljava krajšo raziskovalno nalogo na temo drugačnosti. Vprašalnik je del najine raziskovalne naloge, ki nama bo pomagal pri iskanju odgovorov. Vprašanja natančno preberi in označi črko pred odgovorom, ki si ga izbral/-a ali na kratko napiši svoj odgovor. Premisli in iskreno odgovori. Vprašalnik je anonimen. Zahvaljujeva se ti za sodelovanje!

1. Spol
 - a) M
 - b) Ž

2. Starost

3. Kaj razumeš pod pojmom drugačnost?

4. Kdo je zate drugačen?

5. Kako bi se vedel, če bi v razred prišel učenec, ki je po zunanosti drugačen (npr. ima deformacijo obraza)?
 - a) Učenca bi takoj sprejel.
 - b) Učenca bi se izogibal.
 - c) Učenca bi zmerjal.

6. Zakaj si se odločil za tak odgovor? Razloži.

7. Kako bi odreagirai, če bi tvoji sošolci tega učenca zmerjali?
 - a) Branil bi ga.
 - b) O tem bi povedal učitelju.
 - c) S tem se ne bi obremenjeval.
 - d) Tudi jaz bi zmerjal.

8. Kako bi se tvojemu mnenju počutil učenec, ki bi ga sošolci zmerjali glede njegovega zunanjega videza?